

VOIMISTUVAT KYLÄT –kampanja 2010 - 2012

Kylätoiminnan kasvava vastuu

Tuomas Perheentupa
Suomen Kylätoiminta ry

Kylätoiminta organisoitunut nopeasti

- rekisteröityneiden kyläyhdistysten lukumäärä
- paikalliset kyläsuunnitelmat ja
- maakunnalliset kyläohjelmat
- kylien maakunnalliset yhteenliittymät
- Kyläasiamiesjärjestelmä
- SYTY
- rahoituspohja

Kylien ja yhteiskunnan kehittämishaasteita

- kuntakoon kasvu
- julkisen vallan roolin muutos
- syrjäkylien viimeinen lähipalvelu?
- edustuksellisen demokratian etääntyminen
- => asukkailla paljon pelissä

Paikallisia ratkaisuja

- suoran demokratian vahvistaminen
- uudenlainen keskusteluyhteys kuntien ja kylien välillä
- lähipalvelujen uudelleen järjestäminen
- kyläsuunnittelun ja kuntasuunnittelu kytkeminen
- kylä-/kotiseutuneuvostot
- paikallisten sopimusten teko
- perustetaan yhteiskunnallisia yrityksiä kyläyhdistysten yhteyteen (kylien liiketoiminnallisuus)
- omatoimisuuden vahvistamiseen kuuluu myös varainhankinta

Liiketoiminnallisuuden ja yhteiskunnallisen yrittäjyyden mahdollisuuksia

joista kyläyhdistykset voivat ottaa vastuuta, ovat mm:

- kuntien osoittamat paikalliset tehtävät
  - liikuntapaikkojen ja nurmikoiden hoito, tieisännöinti
  - kuntamarkkinointi (matkailu-, tontti-, imagomarkkinointi)
  - lähiapu (vanhukset, vammaiset), lähiruokapalvelut
  - kuntatapahtumien järjestäminen, kutsuvierastilaisuudet
  - nuorison ja lasten tarvitsemat palvelut, mm. kyläkirjastot ja iltapäivätoiminta, kuvataideleirit
  - kyläsuunnittelupalveluiden tuotteistaminen ja kytkeminen kuntasuunnitteluprosessiin
  - muiden kunnan sekä kylä- ja kotiseutuneuvoston yhdessä sopimien palvelutehtävien toteuttaminen.

Liiketoiminnallisuuden ja yhteiskunnallisen yrittäjyyden mahdollisuuksia jatkuu...

- yhteistyö eri viranomaisten, mm. tiehallinnon kanssa teiden ja piennarten kunnossapidossa ja siistimisessä
- kylien maiseman- ja ympäristönhoidolliset tehtävät, ympäristösuunnittelu
- maaseudulla tapahtuva kierrätysliiketoiminta niillä alueilla, jossa se on puutteellisesti järjestetty (elektroniikkaromu, metalli, muovi)
- jätevesi-, vesi- ja tieasioihin kytkeytyvä yhteisöllinen yrittäjyys (mm. hoito-osuuskunnat)
- kulttuuriyrittäjyys, ohjelma- ja sisällöntuotanto (kyläteatterit, musiikkitapahtumat), kylämatkailu, kyläkierrokset, kulttuurihistoriallisesti merkittävien kohteiden ympärillä tapahtuva yrittäjyys
- kylän yhteisten kiinteistöjen, mm. kylätalojen vuokrausliiketoiminta ja tapahtumatuotanto
- kylien asukkaiden turvallisuuspalveluihin kehitettävät tehtävät (kiinteistöjen vartiointi)
- kylien asukkaiden pienimuotoinen yhteisöllinen elintarvike- ja käsityötuotanto (mm. kylien naisten piirakkapiirit)
- kyläpesulat, siivouspalvelut, energialiiketoiminta, it-palvelut
- kyläkoulujen, kyläkauppojen ja yhteispalvelupisteiden pyrittämisessä saattaa vastaisuudessa tarjoutua nykyistä enemmän tilaisuuksia kylien yhteisölliseen liiketoimintaan
- monialaisten kyläpalvelukeskusten perustaminen
- kylissä olevan yritystoiminnan yhteinen markkinointi, tuotteistaminen ja tuotekehitys.

Maakuntatason toimenpiteitä

- maakunnallisen maaseutupolitiikan vahvistaminen
- yhteinen maaseutuääni
- järjestöjen tiivistyvä yhteistyö ja kanssakäyminen
- kunnat ja seurakunnat tärkeitä yhteistyötahoja

Teesejä:

- Lokalisaatio on paras ase globalisaation kielteisiä ilmiöitä ja keskittymiskehitystä vastaan.
- Paikallistoiminnalle on tilausta ja tarvetta yhä enemmän
- Yhteiskunnan kolmen sektorin julkisen, yritys- ja kansalaistoiminnan sektoreiden suhteet ja tehtävät muuttuvat.
- Yhä enemmän ruohonjuuritasosta erkaantuva edustuksellinen demokratia antaa tilaa suoralle vaikuttamiselle

Teesejä:

- Kuntien ja valtion tulisi nähdä kylä- ja paikallistoimijat tärkeänä yhteiskunnallisena resurssina sekä kylät pienimpinä alueellisina toimintayksikköinä ja kumppaneina.
- Lisääntyvä vastuu lähipalveluista ja ympäristön kunnostamisesta, maisemanhoidosta sekä välittäjäorganisaationa toimimisesta vahvistaa väistämättä kylien asemaa, jos haasteeseen vastataan.
- Kunnan ja kylien välinen suhde on järjestettävä uudelleen ja luotava yhteinen neuvottelu- ja sopimusmekanismi.
- Kasvava vastuunotto nostaa paikallistoimijoiden yhteiskunnallista arvostusta.
- Paikallistoiminnan julkinen rahoitus voi kasvaa, jos paikallistoimijat ottavat suorittaakseen uusia tehtäviä.

Teesejä:

- Maakuntajärjestöissä olisivat yhteenliittymät, toimintaryhmät ja muut toimintaan mukaan tulevat paikallistoimijat, "maakunnan SYTY".
- Kyläsuunnitelmien ja ohjelmien yhteensovittaminen kuntasuunnitelmiin ja maakuntaohjelmiin.
- Keskustelu/yhteistyökumppani aluekehitysviranomaisiin päin; lausuntoja annettaisiin yhdessä - ei jokainen erikseen ja eri suuntaan.